

Inngrep mot selvmordsforsøk

Særlig om oppholdsforbud som preventivt tiltak etter
politiloven § 7

En juridisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2018

Kand.nr: 289

Antall ord: 6488

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Oppgavens tema og aktualitet	3
1.2 Hendelse	3
1.3 Problemstilling	4
1.4 Rettskildebildet	4
1.5 Avgrensning og videre fremstilling	5
2. Politiloven § 7	6
2.1 Kort om politiloven § 7	6
2.2 Inngrepssituasjonen ivaretagelse av enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet	6
2.2.1 Sikkerhetsbegrepet	7
2.2.2 Inngrep mot selvmordsforsøk	8
2.2.3 Nærmere krav ved ivaretagelse av sikkerhet	9
2.2.3.1 Kvalifisert risiko	9
2.2.3.1.1 Konkret fare	10
2.2.3.1.2 Nærliggende i tid	11
2.2.3.1.3 Beviskravet	11
2.2.3.2 Mulig skade må være av et visst omfang	12
2.3 Inngrepsmåter	12
2.3.1 Oppholdsforbud	12
2.3.1.1 Virkeområde	13
2.3.1.2 Varighet	14
3. Politiloven § 6	15
3.1 Behovsprinsippet	16
3.2 Proporsjonalitetsprinsippet	17
3.3 Saklighetsprinsippet	18
4. Avslutning	18
5. Litteraturliste	20

1. Innledning

1.1 Oppgavens tema og aktualitet

I denne oppgaven vil jeg se nærmere på politiets mulighet til å benytte oppholdsforbud som preventivt tiltak, for å forebygge gjentakende hendelser hvor enkeltpersoner ønsker å ta sitt eget liv. Valg av tema bygger på erfaringer fra praksisåret på politihøgskolen, men knytter seg også til en problemstilling man kan møte i den daglige ordenstjenesten. I situasjoner hvor personer stadig utsetter seg selv for selvmordsforsøk, kan oppdrag uten konkrete og gode oppdragsløsninger være med på å skape frustrasjon. Det kan også tenkes at det blir utført ulik praksis i de forskjellige politidistriktene. Likevel er det ikke nødvendigvis slik at én mulig løsning vil kunne egne seg for alle typer oppdrag som angår personer som ønsker å ta sitt eget liv. Dette vil eventuelt bli en vurdering opp i mot politiloven¹ § 6. Jeg ønsker gjennom oppgaven å få bedre kunnskap om hjemmelsgrunnlaget for å gripe inn etter politiloven § 7 første ledd nr. 2, når en risiko enda ikke har realisert seg.

Med bakgrunn i dette blir oppgaven relevant for politiets operative arbeid. Kunnskap om hvilke muligheter og verktøy vi har til å løse slike oppdrag, vil kunne gjøre det lettere å forhindre at slike hendelser blir et gjentakende problem. Personer som stadig truer med å ta sitt eget liv er et problem og en påkjenning for personen(e) det gjelder, for de pårørende og for nødetatene. Det er et tema som er aktuelt om dagen og det er derfor viktig å finne en god måte å løse slike oppdrag på.

Jeg vil starte med å redegjøre for generell historikk rundt tidligere oppdrag og erfaringer som ligger til grunn for valg av tema. Deretter vil jeg ta for meg én konkret hendelse jeg opplevde. Den konkrete hendelsen vil bli faktum gjennom oppgaven når jeg skal løse min juridiske problemstilling.

1.2 Hendelse

I løpet av praksisåret på politihøgskolen var jeg på gjentatte oppdrag med et voksent kjærestepar som ønsket å begå selvmord på en rekke ulike måter. Paret pleide på forhånd å ringe inn til politiets Operasjonssentral å fortelle hva de skulle gjøre. Politiet rykket ut sammen med brannvesenet og ambulanse, hvor det fremme på stedet ofte kunne se ut til at det kun var et rop om hjelp. Paret ble vurdert av AMK, og noen ganger fremstilt på legevakten. Det var ikke grunnlag for at de kunne innlegges på psykiatrisk avdeling med tvang, og de

---

¹ Lov om politiet (politiloven) 4. August 1995 nr. 53

ønsket heller ikke å legges inn frivillig. Det kunne tenkes at det var et behov for oppmerksomhet fra parets side i og med at faren aldri fremsto som reell, og oppdragene alltid endte med samme resultat.

I perioder kunne slike oppdrag forekomme minst en gang i uken, ofte på kvelds- og nattestid. Det var aldri nok til innleggelse, og de hadde heller ikke gjort noe straffbart til å havne i politiets forvaring. Oppdragene var ressurs- og tidkrevende for nødetatene. Politibetjentene var oppgitte over hvordan vi skulle ta tak i disse situasjonene.

Etter hvert begynte patruljene å gi paret oppholdsforbud i områder hvor de kunne forsøke å begå selvmord, som et forsøk på å avverge at situasjonene skulle gjenta seg. Paret etterkom også påleggene som ble gitt. Det kunne derfor se ut til at påleggene ”hjalp” dem å unngå situasjoner hvor de kunne ta deres eget liv. Oppdragsløsningen ble derfor ofte brukt under oppdrag med disse personene.

Den aktuelle hendelsen fant sted en natt til mandag ca. klokken 04.00. Makker og jeg var ute og patruljerte sammen da vi kom over det aktuelle paret som var ute og gikk langs en veikant. Ut ifra tid og sted bestemte vi oss for å stanse dem og ta en prat. Paret hadde ingen forklaring på hva de gjorde ute så sent. Etter å ha diskutert litt frem og tilbake med makker, kom vi frem til at vi skulle gi paret et oppholdsforbud for å forsøke å forhindre et potensielt selvmordsforsøk senere samme natt. Paret fikk forbud mot å oppholde seg i områder hvor de kunne begå selvmord, som for eksempel broer, høye bygninger, togskiner, sjø osv. i 24 timer. Som ved tidligere anledninger, etterkom paret pålegget.

1.3 Problemstilling

Hendelsen var av en spesiell karakter og jeg stilte meg i ettertid spørsmål om hjemmelsgrunnlaget for oppdragsløsningen. Problemstillingen min blir derfor; kunne vi gripe inn preventivt ved å gi paret et oppholdsforbud med hjemmel i politiloven § 7 første ledd nr. 2 jf. annet ledd?

1.4 Rettskildebildet

Den sentrale rettskilden i min oppgave er politiloven. Med sentral menes at rettsregler fra andre rettskilder ikke kan ha et innhold som strider mot det som fremgår av lov.² Politiloven § 7 bruker blant annet ord og uttrykk som er kortfattede og lite presise. Lovteksten benytter seg

---

² Steinar Fredriksen og Kai Spurkland, *Ordensjuss*, Oslo 2014 s. 47

av begreper som bare til en viss grad har et opplagt innhold i allmenn språkbruk. Tolkningen av bestemmelsen vil derfor bære preg av begrepsanalyse. Det kan heller ikke tas som en selvfølge at begrepene har samme innhold som når det brukes i normal språkbruk.³ Heller ikke forarbeidene gir nok veiledning til å tolke min problemstilling.

Det finnes lite rettspraksis som gjelder ordensrelaterte politiinngrep. Det er flere årsaker som kan forklare dette. Oppholdsforbud og andre polisiære tiltak er lite inngripende, ofte kortvarige og treffes på stedet. Det vil derfor sjeldent være tid til å involvere en domstol. Selv om politiet kan klandres for bruken av det aktuelle inngrepet, vil det sjeldent medføre økonomisk tap for den inngrepet har gått ut over.⁴ Videre fremgår det av forvaltningslovforskriften⁵ § 30 bokstav a, at påbud som treffes av politiet for å opprettholde ro og orden ikke kan påklages.

Mangelen på veiledning fra lovtekst, lovforarbeid og rettspraksis gjør at jeg i stor grad må støtte meg til andre rettskildedefaktorer som juridisk litteratur og reelle hensyn for å komme frem til rettsregelens rette innhold. Jeg har benyttet meg av lovdata⁶ for å finne forarbeider, rettsavgjørelser og juridiske artikler. Den juridiske litteraturen jeg har bruk er hentet fra pensum på politihøgskolen.

1.5 Avgrensning og videre fremstilling

Det kan også nedlegges oppholdsforbud som permanent løsning med hjemmel i straffeprosessloven⁷ §§ 222a- 222c. Formålet ved å benytte oppholdsforbud hjemlet i straffeprosessloven er å beskytte bestemte personer mot vold og andre straffbare krenkelser, for å forebygge gjensidige oppgjør mellom voldelige grupper, eller for å beskytte barn og hindre fremtidig kriminalitet.⁸ Det er påtalemyndigheten som vedtar oppholdsforbud etter straffeprosessloven.

Oppholdsforbud etter politiloven har som formål å opprettholde ro og orden, og vedtas av politiet.⁹ Som nevnt vil fokuset i denne oppgaven være på oppholdsforbud etter politiloven §7. I mitt tilfelle ville vilkårene i oppholdsforbud hjemlet i straffeprosessloven ikke vært

---

³ Steinar Fredriksen, *Ro, Orden og frihet*, (Doktorgradavhandling) Universitetet i Bergen 2014 s. 372-373

⁴ Fredriksen & Spurkland 2014: 52

⁵ Forskrift til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) 15. Desember 2006 nr. 1456

⁶ www.lovdata.no

⁷ Lov om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) 22. Mai 1981 nr. 25

⁸ Ragnar L. Auglend, Henry John Mæland og Knut Røsandhaug, *Politirett 2.utg*, Oslo 2012 s. 484-487

⁹ Rt-1981-679 s. 680

oppfylt. Det blir derfor ikke ytterligere berørt i oppgaven annet enn det som her blir nevnt. Konsekvensen av å ikke etterkomme et oppholdsforbud etter politiloven vil kun bli nevnt kort.

Jeg vil starte med å ta for meg politiloven § 7, hvor første ledd nr. 2 jf. annet ledd vil bli drøftet. Jeg vil kun fokusere på inngrepssituasjonen ivaretagelse av enkeltpersoners sikkerhet og vilkåret oppholdsforbud. Avslutningsvis vil politiloven § 6 første, annet og tredje ledd bli redegjort for og drøftet opp imot faktum i saken.

2. Politiloven § 7

2.1 Kort om politiloven § 7

Politoloven § 7 omhandler politiets virkemidler for håndhevelse av den offentlige ro og orden, og omtales som politiets viktigste rettslige verktøy i den daglige ordenstjenesten.¹⁰

Bestemmelsen nevner situasjoner som kan berettigede inngrep, samt ulike tiltak politiet kan iverksette. Politiloven § 7 lovfester de viktigste virkeområdene av det som tidligere ble kalt politiets generalfullmakt.¹¹¹² Bestemmelsen er utformet slik at det ikke skal oppstå situasjoner hvor politiet kan bli stående handlingslammet på grunn av manglende hjemmel.¹³ Dette gjør at lovteksten gir mindre veiledning enn normalt. Det er derfor nødvendig å tolke lovteksten og andre rettskilder for å fastlegge rettsregelens innhold.

2.2 Inngrepssituasjonen ivaretagelse av enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet

Politoloven § 7 første ledd nr. 2 hjemler inngrep for å ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet. Når det gripes inn for å ivareta sikkerheten vil det ofte være snakk om inngrep med et forebyggende siktemål, fordi inngrepet skal hindre en aktuell risiko fra å bli realisert. Likevel kan det også gripes inn mot en risiko som allerede foreligger, for å begrense ytterligere skade. Det er uten betydning om inngrepet er knyttet til privat eller

---

¹⁰ Auglend m.fl. 2014: 469

¹¹ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 60

¹² I følge *legalitetsprinsippet* må myndighetene ha hjemmel i lov for å foreta inngrep overfor borgerne. Før dagens politilov trådte i kraft i 1995, var ikke politiets adgang til å gripe inn overfor borgerne lovfestet, og representerte derfor et unntak fra legalitetsprinsippet. Politiets inngrep var istedet basert på sedvanerett, og ble kalt politiets *generalfullmakt*.

Legalitetsprinsippet talte derfor for at sentrale regler om politiets inngripen burde være forankret i lov og ikke bare bygge på et sedvanerettslig grunnlag.

¹³ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s.19

offentlig sted. Når det er sikkerheten til ett eller flere bestemte individer som er truet, gjelder inngrepet enkeltpersoners sikkerhet.¹⁴ I mitt tilfelle gjelder det sikkerheten til to personer, noe som underbygger at dette blir riktig alternativ å fokusere på videre i oppgaven.

Jeg vil starte med å tolke sikkerhetsbegrepets innhold. Deretter reises det spørsmål om § 7 første ledd nr. 2 hjemler inngrep for å forhindre selvmordsforsøk. Til slutt behandles krav til inngrepssituasjonen, som fremgår av politilovens forarbeider.

2.2.1 Sikkerhetsbegrepet

For at sikkerhetsbegrepet skal bli praktisk anvendelig må det fylles med et innhold.

Fredriksen beskriver ”sikkerhet” som en tilstand forskjellige verdier og interesser befinner seg i når disse er beskyttet mot farer så godt som det kan forventes.¹⁵ Det er altså ikke sikkerheten i seg selv som skal ivaretas, men sikkerheten for at en aktuell verdi eller interesse ikke skal være truet.

Ut fra en alminnelig språktolkning av begrepet ”sikkerhet”, vil jeg si at paret var i sikkerhet da vi møtte dem. Det var ingen farer slik vi kunne se som ville true dem. Men i og med at paret var ute og gikk på natten uten en god forklaring på hva de skulle, og med tanke på tidligere historikk, vil jeg derimot si at de ikke var best mulig beskyttet mot farer som det kunne forventes. Ut ifra sikkerhetsbegrepets definisjon mener jeg at det var riktig å gripe inn for å ivareta deres sikkerhet, slik at de ble så godt som mulig beskyttet mot risiko.

Sikkerhetsbegrepet er ikke en rettslig standard¹⁶. Begrepets innhold må likevel tolkes ut fra de rettskilder som foreligger. Det første tolkningsspørsmålet som dukker opp er om sikkerheten som skal ivaretas bare gjelder personers fysiske sikkerhet. Ser man på ordlyden i politiloven §7 første ledd nr. 2 står det ”enkeltpersoners sikkerhet”(min utheving), noe som kan tyde på at det gjelder personers fysiske sikkerhet. Det fremgår også i forarbeidene at ”det må foreligge en kvalifisert risiko for at *noen* skal kunne bli skadet”¹⁷(min utheving). Det er derfor grunn til å tolke at nr. 2 kun gjelder personers *fysiske* sikkerhet. Dersom paret i min hendelse

---

¹⁴ Fredriksen & Spurkland 2014: 95

¹⁵ Fredriksen 2014: 422

¹⁶ Fredriksen & Spurkland definerer en rettslig standard som ”et ord eller uttrykk i en lovtekst som er vagt og skjønnspreget, og som i tillegg har et innhold som forandrer seg, eller i alle fall *kan* forandre seg, over tid”

¹⁷ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 61

skulle skadet seg selv eller tatt selvmord, ville dette klart gjelde deres fysiske sikkerhet, fordi en eller begge ville blitt skadet, i verste fall omkommet.

Kilden til trusselen kan være av hvilken som helst art, og stamme fra både personer og situasjoner.¹⁸ Fredriksen sier at ”enhver tilstand som kan karakteriseres som en trussel mot personers fysiske sikkerhet må antas å kunne gi grunnlag for politiinngrep til ivaretagelse av enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet”¹⁹

Å møte personene ute på natten gjorde ikke situasjonen i seg selv til noe trussel. På bakgrunn av deres historikk ville det likevel kunne tenkes at de kunne komme til å forsøke å skade seg selv i løpet av natten. En tilstand som kan karakteriseres som en trussel mot personers fysiske sikkerhet må ligge til grunn for at politiet skal kunne gripe inn. I dette tilfellet var ikke personene i seg selv en trussel, men de kunne være en kilde til en trussel. Trusselens kilde var derfor tilstede. Med ordlyden ”tilstand” tolker jeg dette som en situasjon eller et forhold som må ligge til grunn for å berettigede inngrep. Det var foreløpig ikke oppstått en ”situasjon” når vi møtte personene fordi de var rolige og snakket normalt til oss. Likevel var tid, sted og historikk med på å gjøre at vi vurderte det til at en slik tilstand eller situasjon senere ville kunne komme til å oppstå. Sikkerheten til personene er truet dersom de står i fare for å begå et selvmordsforsøk. Ut ifra vår vurdering på stedet ville sikkerheten deres være truet dersom de fikk fortsette å gå ute om natten. Jeg mener derfor at situasjonen hvor vi møtte paret den natten utgjorde en tilstand som kunne karakteriseres som en trussel mot deres fysiske sikkerhet.

2.2.2 Inngrep mot selvmordsforsøk

Et sentralt spørsmål er om politiloven § 7 første ledd nr. 2 hjemler inngrep for å forhindre personer i å forsøke å ta selvmord. Det fremgår av politilovens forarbeider at ”også sikkerhetstrusler som er fremkalt av den som trues, vil kunne berettigede inngrep”²⁰. Likevel kan det ut i fra den alminnelige handlefrihet sies at personer fritt kan velge å sette sin egen sikkerhet i fare. Til dette sier legalitetsprinsippet at begrensninger i handlefriheten må være hjemlet i lov. Begrensninger kan eksempelvis være ved at noe er straffbart, eller ved at politiet bruker andre tiltak hjemlet i lov. For eksempel er det ikke ulovlig å oppholde seg i et hus hvor det er fare for jordras, men politiet kan likevel gi personene et evakueringspålegg,

---

¹⁸ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s.61

¹⁹ Fredriksen & Spurkland 2014: 98

²⁰ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 61

som kan sies å innskrenke handlefriheten. Handlefriheten kan altså ved noen tilfeller innskrenkes etter § 7 første ledd nr. 2, men bare når det foreligger ”særlige grunner” som tilsier at begrensninger må aksepteres.²¹ Spørsmålet som melder seg blir hvilke tilfeller som utgjør særlige grunner.

Det er ikke forbudt for en person å ta sitt eget liv. Likevel må politiet som myndighetsorgan kunne gripe inn for å verne om livet, uavhengig av om det er personen selv som setter det på spill.²² Å verne om livet er å anse som svært tungtveiende. Inngrep mot selvmordsforsøk kan derfor sies å utgjøre en ”særlig grunn”. Politiloven § 7 første ledd nr. 2 kan ved slike tilfeller benyttes for å begrense handlefriheten. Dette underbygges av politilovens forarbeider hvor det blant annet står ”eksempelvis vil politiet kunne gripe inn for å hindre en selvmordskandidat i å ta sitt eget liv”²³

2.2.3 Nærmere krav ved ivaretagelse av sikkerhet

Når det gripes inn for å ivareta folks sikkerhet, vil det ofte være snakk om en risiko som enda ikke har realisert seg. Spørsmålet som melder seg blir hvor stor den aktuelle risikoen må være for at det skal kunne gripes inn. Det blir delvis et spørsmål om hvilke egenskaper faren må ha, og delvis et spørsmål om hvor sannsynlig det må være at faren vil realisere seg.²⁴ I politilovens forarbeider sies det følgende:

”Det må foreligge en kvalifisert risiko for at noen skal kunne bli skadet. Den mulige skade må normalt også være av et visst omfang hvis inngrep skal kunne settes i verk”²⁵

Det fremgår altså to krav til når det kan gripes inn. Det må foreligge en *kvalifisert risiko* og *den mulige skade må være av et visst omfang*. Jeg vil videre ta for meg disse kravene.

2.2.3.1 Kvalifisert risiko

Det første kravet som omhandles i lovens forarbeider er at det må foreligge en ”kvalifisert risiko” for at noen skal kunne bli skadet. Kravet blir ikke utdypet ytterligere i forarbeidene i tilknytning til ivaretagelse av sikkerheten. Det er heller ikke åpenbart hva som ligger i dette. I tilknytning til ordensforstyrrelser omtaler forarbeidene ”kvalifikasjonskrav” som et krav om ”konkret og nærliggende risiko”. En av politiets oppgaver i politiloven § 2 er å ”opprettholde

---

²¹ Fredriksen 2014: 428

²² Fredriksen 2014: 429

²³ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 61

²⁴ Også kalt *bevisskravet*

²⁵ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 61

den offentlige *orden og sikkerhet*” (min utheving) jf. § 2 nr. 1. Dette viser at utførelsen av ordensoppgaver og sikkerhetsoppgaver henger sammen i ordenstjenesten, og er å anse som én og samme oppgave. I og med at det er sammenheng mellom § 7 første ledd nr. 1 og nr. 2 kan det derfor tenkes at samme krav kan stilles til kvalifisert risiko, også når det gjelder inngrep for å ivareta folks sikkerhet.²⁶

2.2.3.1.1 Konkret fare

Det må altså foreligge en *konkret* fare. Auglend m.fl. definerer begrepet *fare* i politisær forstand som: ”de handlinger eller tilstander som etter praktisk erfaring sannsynligvis kan utvikle seg til en ordensforstyrrelse eller lignende krenkelser dersom de får fortsette uendret”²⁷. I saken min hadde politiet ved flere anledninger erfart at paret forsøkte å begå selvmord dersom politiet ikke grep inn. Det foreligger derfor fare. Spørsmålet blir om faren var konkret. Når det skal vurderes om faren er konkret må det tas stilling til tid og sted. I vurderingen må det også kunne vektlegges tidligere kjennskap til personene.²⁸

I henhold til vår hendelse var paret kjent for politiet fra tidligere. Vi møtte dem på natten langs en veikant, i tillegg til at vi satt på praktisk erfaring om at de pleide å utføre selvmordstrusler rundt denne tiden av døgnet. Denne historikken må legges til grunn i vurderingen av om faren var konkret. Hadde paret vært ute og gått en natt til søndag, og for eksempel forklart at de var på vei hjem fra byen, ville situasjonen vært annerledes. Paret ville fremdeles vært kjent for politiet, men faren for at de skulle ta selvmord ville ikke vært konkret, og vi kunne ikke ha grepet inn. Men ut ifra tid, sted og tidligere kjennskap, foreligger det i dette tilfellet nok til å anse faren som konkret.

Et krav om konkret fare betyr at abstrakt fare²⁹ ikke gir grunnlag for å gripe inn. Ved tilfeller som omhandler ivaretagelse av sikkerheten, må det antas at en abstrakt fare vil kunne anses som ”kvalifisert” fordi konsekvensene og skadeomfanget kan bli alvorlig dersom faren skulle realisere seg.

---

²⁶ Dette underbygges også av Auglend m.fl. i *Politirett* s. 478

²⁷ Auglend m.fl. 2014: 288

²⁸ Kjetil Edvinsen, *Ordenstjeneste*, Oslo 2012 s. 69

²⁹ Auglend m.fl. definerer abstrakt fare som situasjoner som *kan* bli farlige, men som ikke kan sies å være det på det gitte tidspunktet.

2.2.3.1.2 Nærliggende i tid

Faren det er grunn til å frykte må ikke ligge langt frem i tid fra inngrepstidspunktet. Ved en vurdering av behovet³⁰ for iverksettelse av inngrep på et tidligere tidspunkt enn et senere, vil det spesielt avhenge av farens alvorlighet, samt hvor stor risiko det er for at hindringsmulighetene bortfaller dersom det ikke gripes inn på et tidligere tidspunktet.³¹

Paret var ute og gikk på natten, og det kunne tenkes at de var på vei til et sted hvor de kunne forsøke å ta selvmord. Det var på kvelds- og nattestid at de normalt pleide å tilkalle politiet. Det kan derfor tenkes at det ikke hadde vært nærhet i tid dersom de ble møtt midt på dagen. Dersom dette skulle vise seg å være tilfellet at de var på vei for å ta selvmord, ville faren vært svært alvorlig fordi liv kunne gått tapt. Dersom forsøket hadde blitt fullbyrdet ville hindringsmulighetene blitt forspilt. På en annen side kan man ut i fra tidligere historikk si at selvmordsforsøkene ikke pleide å være reelle, og at hindringsmulighetene derfor ikke ville blitt borte. Likevel er det umulig for politiet å foreta en vurdering som omhandler om selvmordsforsøkene skal anses som reelle eller et rop om hjelp. Det var altså nødvendig å gripe inn på et tidligere tidspunkt fordi faren kunne anses å være nærliggende i tid.

2.2.3.1.3 Beviskravet

Det angis ikke noe beviskrav³² i politiloven § 7 første ledd nr. 2. Det er derfor fort å tenke at ”kvalifisert risiko” er ment som et beviskrav. Ut i fra en språklig tolkning vil det ved kvalifisert sannsynlighet kunne stilles et høyere krav enn sannsynlighetsovervekt.³³ Reelle hensyn tilsier derimot at beviskravet for å gripe inn mot sikkerhetstrusler må være *lavere* enn sannsynlighetsovervekt, ikke høyere.³⁴

Jeg har tidligere vist at det synes å være samme krav som gjør seg gjeldende i inngrepssituasjonene som omhandler orden og sikkerhet.³⁵ I likhet med preventive inngrep mot ordensforstyrrelser, må også inngrep for å ivareta sikkerheten kunne iverksettes når det er ”grunn til frykt” for enkeltpersoners sikkerhet, i den forstand at risikoen ”fremstår som en rimelig mulighet”³⁶. Språklig vil ”grunn til frykt” tolkes som å ligge lavere enn

---

³⁰ Behovsprinsippet må anses å gjelde som et ulovfestet rettsprinsipp

³¹ Fredriksen & Spurkland 2014: 91-92

³² Beviskrav i denne sammenheng vil si et krav om hvor sannsynlig det må være at faren vil bli realisert, for at politiet skal ha adgang til å gripe inn.

³³ Sannsynlighetsovervekt vil på en prosentkala ligge høyere enn 50%.

³⁴ Fredriksen 2014: 436

³⁵ Se pkt. 2.2.3.1

³⁶ Fredriksen & Spurkland 2014: 99

sannsynlighetsovervekt.³⁷ For at risikoen skal fremstå som en rimelig mulighet må det foreligge objektive holdepunkter. Subjektive meninger er ikke nok. Det betyr at det må kunne pekes på konkrete fakta som taler for en slik mulighet.³⁸

Ved drøftelse av om det foreligger ”grunn til frykt” for at selvmordsforsøket skal bli realisert, er det samme momenter som gjør seg gjeldende som ved drøftelse av om faren var konkret. Jeg viser til at kravet om konkret fare er oppfylt³⁹, og det foreligger derfor også grunn til frykt.

2.2.3.2 Mulig skade må være av et visst omfang

Det andre kravet forarbeidene stiller er at ”den mulige skade må normalt også være av et visst omfang hvis inngrep skal kunne settes i verk”⁴⁰. Spørsmålet som det må tas stilling til er hvor stor den potensielle skaden må være for at politiet skal kunne gripe inn. Det kan tenkes at en risiko som bare kan få bagatellmessige konsekvenser ikke vil kunne hjemle inngrep. Det må derimot kunne antas at en risiko for å bli utsatt for kroppskrenkelse i alle fall hjemler inngrep.⁴¹ Dersom paret skulle klare å gjennomføre et selvmordsforsøk, ville det kunne få alvorlige følger og ført til et stort skadepotensiale, hvor det i verste fall kunne gått liv tapt. Det er derfor klart innenfor kravet som stilles om mulig skadeomfang, og inngrep kan derfor iverksettes.

2.3 Inngrepsmåter

Politi-loven § 7 annet ledd er lovens følgeside og beskriver ulike tiltak politiet kan iverksette dersom en av inngreps-situasjonene i første ledd kan hjemles. Listen over tiltak er ikke uttømmende jf. formuleringen ”blant annet”. Tiltakene kan benyttes i kombinasjon med alle tre inngreps-situasjonene i første ledd. Likevel vil ikke alle inngrep være like anvendelige i alle situasjoner. Inngrepene er midlertidige og må opphøre når situasjonen er brakt under kontroll. Jeg vil her konsentrere meg om tiltaket ”oppholdsforbud”.

2.3.1 Oppholdsforbud

Et oppholdsforbud innebærer at én eller flere konkrete personer får et forbud mot å oppholde seg på et nærmere angitt område.⁴² Oppholdsforbud vil i mitt tilfelle være et aktuelt tiltak å

---

³⁷ På en prosentskala vil ”grunn til frykt” ligge lavere enn 50%

³⁸ Fredriksen & Spurkland 2014: 93-94

³⁹ Se pkt. 2.2.3.1.1 om konkret fare

⁴⁰ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 61

⁴¹ Fredriksen & Spurkland 2014: 98

⁴² Fredriksen 2014: 282

benytte seg av fordi politiet ønsket å holde paret borte fra steder hvor de kunne ta sitt eget liv. Ved å gi et oppholdsforbud innskrenkes altså bevegelsesfriheten.⁴³

Når et oppholdsforbud skal gis, er det viktig at pålegget er klart. Dette er blant annet en forutsetning for straffeansvar for å ikke ha etterkommet et gitt pålegg jf. politiloven § 30 nr. 1 jf. politiloven § 5.⁴⁴ Oppholdsforbudets virkeområde og varighet må derfor defineres.

2.3.1.1 Virkeområde

Politiet har etter politiloven § 7 annet ledd hjemmel til å forby personer å oppholde seg i ”bestemte områder”. Et sentralt spørsmål blir hvor stort det bestemte område kan være. Dette sier verken ordlyden eller forarbeidene til politiloven § 7 noe om. Det er heller ikke helt åpenbart hva som ligger i dette.

Som nevnt risikerer man illeggelse av straff ved brudd på oppholdsforbud etter politiloven § 7. Oppholdsforbudets virkeområde må derfor ikke være av en slik karakter at det blir vanskelig å innrette seg etter det, fordi det er uklart når plikten vil inntre og hva den går ut på. For at oppholdsforbudets områdeangivelse skal oppfylle kravene i legalitetsprinsippet og forholdsmessighetsprinsippet, må ”bestemte områder” derfor forstås som områder som kan defineres klart ut fra objektive beskrivelser. Området kan være stort og omfattende, så lenge det er angitt på en klar måte.⁴⁵ Dette underbygges av Høyesterett i Rt. 2002 s. 1751⁴⁶, som gjaldt besøksforbud etter straffeprosessloven § 222a, herav tolkningen av uttrykket ”bestemt sted”. Forbudet ble blant annet omfattet av følgende:

”Han kan ikke oppholde seg innenfor den geografiske sirkelen som dannes av 1gaten, 2gaten, 3gaten, 4gaten, 5veien, 6veien, 7veien, 8vei, 9veien, 3gaten og 10gate”⁴⁷

Mannens forsvarer hevdet at oppholdsforbudet var gitt for et større område enn det loven kunne hjemle. Høyesteretts kjæremålsutvalg fant likevel at en innskrenkning av et slikt omfang var å anse som et ”bestemt sted”. Avgjørelsen får tilsvarende betydning for oppholdsforbud etter politiloven, fordi det er de samme hensynene som gjelder ved tolkningen av dette punktet i begge hjemlene⁴⁸.

---

⁴³ Den alminnelige bevegelsesfriheten ivaretas av EMKs tilleggsprotokoll nr. 4 artikkel 2

⁴⁴ Fredriksen & Spurkland 2014: 120

⁴⁵ Fredriksen 2014: 287

⁴⁶ Rt-2002-1751 (kjm.utv.)

⁴⁷ Rt-2002-1751 (kjm.utv.)

⁴⁸ Fredriksen & Spurkland 2014: 131

I det oppholdsforbudet som paret ble gitt, var ikke forbudets virkeområde klart definert med objektive beskrivelser. Vi ga kun beskrivelser av steder som broer, høye bygninger, togskiner, sjø osv. på det aktuelle stedet. Det gjaldt altså store områder, men det kan tenkes at områdene burde blitt beskrevet mer presist for å unngå misforståelser som nevnt over. På en annen side ble det presisert at det gjaldt områder hvor de kunne begå selvmord, noe det kan tenkes at de selv burde være klar over hvor er. Jeg ser likevel ikke kravet om at område skal bli definert klart og objektivt som oppfylt.

Et annet sentralt spørsmål som melder seg er om uttrykket ”bestemte områder” kan anses å hjemle oppholdsforbud i alle områder av en bestemt art. Ut i fra en språklig tolkning av bestemmelsens ordlyd kan det virke slik. I mitt tilfelle vil dette gjelde alle steder hvor paret kunne forsøke å begå selvmord. Om en slik tolkning derimot er rettslig korrekt må ses opp imot legalitetsprinsippets krav om klarhet kontra polititjenestens effektivitetshensyn.⁴⁹ Mye av politiets- og nødetatenes ressurser ble brukt på å rykke ut til gjentagende selvmordsforsøk. Ved å forby paret å oppholde seg på steder hvor de kunne ta livet av seg ville dette vært til vesentlig lette i tjenesten. At paret i tillegg pleide å etterkomme slike pålegg vil også fremme en løsning som taler for effektiviteten. Dersom slike pålegg ikke ble etterkommet ville det ikke blitt ansett som effektivt. Det vil derfor anses som en nærliggende konsekvens at paret fikk et oppholdsforbud som gjaldt alle områder av denne bestemte arten. Likevel må det ses opp i mot kravet om forholdsmessighet i politiloven § 6 annet ledd, fordi et slikt inngrep kan være uforholdsmessig. Dette vil bli drøftet senere i oppgaven.⁵⁰

2.3.1.2 Varighet

Det neste spørsmålet vi må ta stilling til er hvor lang varighet oppholdsforbudet kan ha. Dette gir ordlyden i politiloven § 7 ingen svar på. Også forarbeidene til politiloven gir få føringer når det gjelder varigheten av et oppholdsforbud. Det ble imidlertid kort berørt i forarbeidene til straffeprosessloven § 222b⁵¹, hvor det ble uttalt at oppholdsforbud etter politiloven § 7 bare kan ilegges av begrenset varighet. Hva som menes med ”begrenset varighet” utdypes ikke.

Det foreligger lite rettspraksis som berører oppholdsforbud hjemlet i politiloven. Likevel finnes det noen få rettsavgjørelser som kan bidra til å belyse oppholdsforbudets varighet. I en dom fra Oslo tingrett ble en mann frifunnet for å ikke ha etterkommet et oppholdsforbud med

---

⁴⁹ Fredriksen & Spurkland 2014:132

⁵⁰ Se pkt. 3.2

⁵¹ Ot.prp. nr. 85 (1996-1997) s. 2

en varighet på 24 timer.⁵² Retten kom frem til at politiet ikke hadde hjemmel til å gi det gitte pålegget, men påleggets varighet ble derimot ikke omhandlet. I en annen dom fra Oslo tingrett ble et oppholdsforbud på 24 timer funnet lovlig og hjemlet i politiloven § 7.⁵³ Disse kjennelsene ble ikke behandlet av Høyesterett, men i og med at slike forhold sjeldent blir gjenstand for behandling av øverste instans, kan kjennelsene likevel være med på å antyde noe om varigheten, uten at man kan trekke en sikker konklusjon.

I Myhrers juridiske artikkel konkluderer han blant annet med at et oppholdsforbud på 24 timer må anses som hjemlet i politiloven § 7.⁵⁴ Som tidligere nevnt kan ikke inngrep for å opprettholde ro og orden påklages.⁵⁵ Myhrer begrunner årsaken til unntaket av klageretten blant annet med at inngrep etter politiloven § 7 normalt er av kort varighet, noe som ville medført at en eventuell klageadgang ville blitt illusorisk.⁵⁶ Dette antyder at inngrep etter politiloven § 7 er ment å være av en så kort varighet at en klagebehandling ikke ville vært gjennomførbart.

De rettskildefaktorene som her er nevnt gir grunnlag for å antyde at oppholdsforbud etter politiloven § 7 i alle fall kan ha en varighet på 24 timer. Det synes derfor sikkert at vi hadde hjemmel til å gi paret et oppholdsforbud på 24 timer, som er å anse som kort varighet. Spørsmålet blir videre om det gitte påleggets varighet var i tråd med behovs- og proporsjonalitetsprinsippet i politiloven § 6.

3. Politiloven § 6

Jeg har nå sett at vilkårene i politiloven § 7 er oppfylt. Men for at inngrepet overfor paret skal være lovlig, må det i tillegg oppfylle kravene som stilles i politiloven § 6. § 6 angir grunnprinsippene for all politimyndighetsutøvelse.⁵⁷⁵⁸ Bestemmelsen er ikke en selvstendig inngrepshjemmel, men viser til begrensninger for hvordan inngrepshjemlene skal benyttes.

---

⁵² TOSLO-2005-04912

⁵³ TOSLO-2006-95511

⁵⁴ Tor-Geir Myhrer, "... *men ellers er det håpløst!*" *Kan langvarige individuelle påbud eller forbud hjemles i politiloven §7?*, Festskrift til Carl August Fleischer: dog Fred er ej det Bedste.. 2006 s. 403-426 s. 426

⁵⁵ Se pkt. 1.4

⁵⁶ Myhrer 2006: 422

⁵⁷ Ot.prp. nr. 22 (1994-1995) s. 60

⁵⁸ Straffeprosessloven § 170 a må vurderes i de tilfeller hvor det skal vurderes bruk av straffeprosessuelle tvangsmidler

Begrensningene går ut på at inngrepet må være *nødvendig, forholdsmessig* og at det stilles krav til *saklighet* ved utførelse av inngrepet.⁵⁹

Kravene om nødvendighet og forholdsmessighet retter seg mot inngrepsmåtene, ikke inngrepssituasjonene. Dette følger av ordlyden ”midler” som benyttes i annet ledd. Saklighetskravet gjelder både inngrepsmåter og situasjoner⁶⁰.

3.1 Behovsprinsippet

Behovsprinsippet stiller krav til at tiltaket som benyttes må være *nødvendig* for å oppnå målet med tjenestehandlingen.⁶¹ Prinsippet krever at det minst inngripende midlet skal forsøkes først⁶², såfremt middelet må antas å være utilstrekkelig, uhensiktsmessig, eller allerede har vært forsøkt forgjeves. Da kan sterkere midler benyttes. Tiltaket som brukes må være tilstrekkelig og egnet til å løse det aktuelle tjenesteoppdraget. Inngrepet må opphøre så snart målet er nådd⁶³.

Jeg har allerede vist at det var nødvendig å iverksette tiltak på et tidligere tidspunkt.⁶⁴ Spørsmålet som skal tas opp her er om det var nødvendig å gi paret oppholdsforbud, og om det var nødvendig å gi paret oppholdsforbud av det gitte omfanget. Med bakgrunn i kjennskap og tidligere historikk på paret ville det vært utilstrekkelig og uhensiktsmessig å benytte lempeligere middel enn det som ble brukt. Hadde vi for eksempel valgt å kjøre dem hjem til deres bopel kunne de bare gått ut igjen og bort til stedet de ønsket. Inngrepet ville dermed vært utilstrekkelig og vi ville ikke oppnådd målet med tjenestehandlingen. Oppholdsforbud er å anse som et mindre alvorlig inngrep, og vil i tillegg være tilstrekkelig og nødvendig å benytte seg av for å oppnå at paret ikke oppsøker områder hvor de kan ta selvmord.

Målet med oppdraget var å hindre paret i å oppholde seg i nærheten av områder hvor de kunne forsøke å ta sitt eget liv. Hvordan de tidligere hadde prøvd å gjøre dette hadde variert, og det var derfor utfordrende for oss å finne frem kart og peke ut de aktuelle stedene som det kunne tenkes at de kunne begå selvmord. Området det endte opp med var derfor av et stort omfang, men av en bestemt art. Vi anså dette som nødvendig for å oppnå målet med

---

⁵⁹ Fredriksen & Spurkland 2014: 57

⁶⁰ Fredriksen & Spurkland 2014: 58-59

⁶¹ Kravet angis i § 6 første ledd og annet ledd.

⁶² Også kalt ”subsidaritetsprinsippet” eller ”minste-middel”-regelen. Prinsippet fremgår av politiloven § 6 annet ledd første punktum

⁶³ Auglend m.fl. 2012: 413-416

⁶⁴ Se pkt. 2.2.3.1.2

tjenestehandlingen, ellers ville vi ha kortet det ned så godt vi kunne. Det kan også tenkes at varigheten burde vært mindre, siden området var stort. Men et oppholdsforbud på 24 timer er også å anse som kort varighet. Det var nødvendig å begrense gjentakelsesfaren så lenge vi kunne, selv om det likevel kun var en midlertidig løsning. Spørsmålet er om oppholdsforbudet var forholdsmessig.

3.2 Proporsjonalitetsprinsippet

Proporsjonalitetsprinsippet innebærer et krav om at det må være forholdsmessighet mellom tjenestehandlingens mål og de virkemidler som benyttes.⁶⁵ ”Det må være forholdsmessighet mellom tiltaket og situasjonens alvor, tjenestehandlingens formål og omstendighetene for øvrig”⁶⁶. Det betyr at det må være et rimelig forhold mellom det politiet oppnår ved inngrepet, og de ulempene som rammer personen det rettes mot.⁶⁷ Politiet må ikke benytte seg av uforholdsmessige inngrep, uansett hvor nødvendige de måtte være. Er det ikke forholdsmessig, er det ulovlig og politiet må avstå fra å utføre tjenestehandlingen.

Det første spørsmålet som melder seg er om det var forholdsmessig å gi paret et oppholdsforbud på et tidlig tidspunkt. Jeg har sett at faren var konkret og nærliggende i tid. Ved å gi et oppholdsforbud på et tidlig tidspunkt vil politiet oppnå en større gode, enn paret vil oppnå ulempe. Hindringsmulighetene kunne blitt forspilt, og situasjonen kunne blitt alvorlig dersom pålegget ikke ble gitt. Det var derfor forholdsmessig å gripe inn tidlig sett ut i fra situasjonens alvor.

Det andre spørsmålet som melder seg er om det var forholdsmessig å gi et oppholdsforbud av et slikt omfang. I mitt tilfelle var oppholdsforbudet gitt for et stort og upresist område. Inngrepet kan tenkes å være uforholdsmessig fordi paret kunne risikere å få straff da de ikke hadde fullstendig oversikt over når et straffeansvar ville inntre. Oppholdsforbudets område burde derfor vært klarere definert. ”Bestemte områder” kan derimot anses å hjemle områder av en bestemt art dersom det taler for polititjenestens effektivitetshensyn, noe det i mitt tilfelle gjorde. Spørsmålet blir om det var forholdsmessig.

Målet med tjenesteoppdraget var å hindre paret i å begå selvmord. Virkemidlet som ble benyttet var oppholdsforbud, som forøvrig er å anse som et lempelig middel. Ved å gripe inn på denne måten kan politiet oppnå å redde liv. Ulempen som rammer paret er at de ikke får

---

⁶⁵ Edvinsen 2012: 54

⁶⁶ Jf. politiloven § 6 annet ledd annet punktum

⁶⁷ Fredriksen & Spurkland 2014: 78

oppholde seg på steder hvor de kan begå selvmord⁶⁸ i 24 timer. Det er et lite inngrep i deres liv å få et slikt pålegg, og ulempen er å anse som bagatellmessig i forhold til skadepotensialet de kan utsette seg selv for. Det var heller ingenting på stedet som tilsa at paret hadde et spesielt behov for å oppholde seg på slike steder innen de 24 timene var gått. Det ville derimot vært annerledes dersom paret eksempelvis bodde i en høyblokk, eller måtte passere broer for å komme seg til jobb neste dag.⁶⁹ Oppholdsforbudets omfang ville da blitt uforholdsmessig.

Selv om oppholdsforbudets virkeområde ikke ble definert på en klar og objektiv måte, ser jeg likevel på inngrepet som forholdsmessig.

3.3 Saklighetsprinsippet

Saklighetsprinsippet omhandler politiets plikt til å opptre saklig og upartisk.⁷⁰ Det betyr at politiet må begrunne sine handlingsvalg ut fra objektive holdepunkter, ikke ut i fra hensyn som bygger på tjenestepersonens subjektive interesser eller holdninger, eller hensyn som ikke samsvarer med hjemmelens formål.⁷¹ I min hendelse vurderte vi situasjonen ut i fra de objektive holdepunktene som lå til grunn, og inngrepet samsvarte med hjemmelens formål. Inngrepet var både saklig og upartisk.

4. Avslutning

I denne oppgaven har jeg tatt utgangspunkt i en hendelse jeg erfarte under praksisåret ved politihøgskolen. Jeg ønsket gjennom oppgaven å finne ut om politiet hadde mulighet til å gripe inn preventivt, for å forhindre at et kjærestepar skulle forsøke å begå selvmord, med hjemmel i politiloven § 7 første ledd nr. 2 jf. annet ledd. Jeg har i oppgaven lagt hovedfokus på inngrepssituasjonen ivaretagelse av enkeltpersoners sikkerhet, og inngrepsmåten oppholdsforbud.

Jeg har sett at politiloven § 7 første ledd nr. 2 hjemler inngrep mot selvmordsforsøk. Selv om det ikke er ulovlig å ta selvmord, må politiet som myndighetsorgan kunne gripe inn for å verne om livet. Politilovens forarbeid stiller visse krav ved ivaretagelse av sikkerheten. Det

---

⁶⁸ Broer, høye bygninger, togskiner, sjø osv. jf. hendelsen

⁶⁹ Det er ingenting i faktum som tilsier dette

⁷⁰ Jf. politiloven § 6 tredje ledd.

⁷¹ Auglend m.fl. 2012: 105-106

må foreligge en kvalifisert risiko for at noen skal kunne bli skadet, og den mulige skaden må være av et visst omfang. Jeg har ut i fra tid, sted og tidligere kjennskap til paret, vist at det forelå en kvalifisert risiko fordi faren var å anse som konkret og nærliggende i tid. Dette gjorde det nødvendig å gripe inn på et tidlig tidspunkt fordi det var grunn til å frykte at hindringsmulighetene ellers ville blitt forspilt. Den mulige skaden paret kunne pådra seg var av et visst omfang fordi liv kunne gå tapt.

Oppholdsforbud ble benyttet som et preventivt tiltak for å hindre paret i å oppholde seg på steder hvor de kunne forsøke å ta sitt eget liv. Jeg har sett at oppholdsforbudets virkeområde ikke oppfylte kravene om klarhet og objektivitet. Oppholdsforbudets virkeområde kunne derimot anses å gjelde områder av en bestemt art til fordel for politiets effektivitetshensyn. Etter å ha gått gjennom ulike rettskildefaktorer kunne det antyde at et oppholdsforbud i alle fall kunne gis for 24 timer, som er å anse som kort varighet.

Kravene om nødvendighet, forholdsmessighet og saklighet som stilles i politiloven § 6, har blitt vurdert opp i mot inngrepssituasjonen og inngrepsmidlet som ble brukt. Å gi paret et oppholdsforbud på et tidlig tidspunkt var både å anse som nødvendig og forholdsmessig. Det samme gjelder oppholdsforbudets omfang. Politiet opptrådte både saklig og upartisk under hendelsen.

Med bakgrunn i rettskildefaktorene, slutter jeg meg derfor til at politiet hadde hjemmel til å gripe inn på et tidlig tidspunkt ved å forby paret å oppholde seg i områder hvor de kunne ta sitt eget liv i 24 timer jf. politiloven § 7 første ledd nr. 2 jf. annet ledd.

5. Litteraturliste

Lover

Menneskerettsloven. (1999). Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett av

21. Mai 1999 nr. 30 Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30?q=menneskerettslov>

Politolven. (1995). Lov om politiet av 4. August 1995 nr. 53. Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53?q=politiloven>

Straffeprosessloven. (1981). Lov om rettergangsmåten i straffesaker av 22. Mai 1981 nr. 25

Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25?q=straffeprosessloven>

Forskrifter

Forvaltningslovforskriften. 2006. Forskrift til forvaltningsloven. Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1456?q=forvaltningsforskriften>

Forarbeider

Ot.prp.nr.22 (1994-1995). Om lov om politiet (politiloven) Hentet fra:

<https://lovdata.no/pro/#document/PROP/forarbeid/otprp-22-199495>

Ot.prp.nr.85 (1996-1997). Om lov om endringer i straffeprosessloven m.m (oppholdsforbud)

Hentet fra: <https://lovdata.no/pro/#document/PROP/forarbeid/otprp-85-199697>

Rettspraksis

Rt-1981-679

Rt-2002-1751

TOSLO-2005-04912 (Oslo tingrett)

TOSLO-2006-95511 (Oslo tingrett)

Litteratur

Auglend, R. L., Mæland, H, J., & Røsandhaug, K. (2012). *Politirett 2.utg.* Oslo: Gyldendal

Edvindsen, K. (2016). *Ordenstjeneste.* Drammen: Forlaget Vett & Viten

Fredriksen, S. (2014). *Ro, Orden og Frihet.* (Doktorgradavhandling). Universitetet i Bergen

Fredriksen, S., & Spurkland, K. (2014). *Ordensjuss.* Oslo: Gyldendal

Artikler

Myhrer, Tor-Geir (2006) ”... *men ellers er det håpløst!*” *Kan langvarige individuelle påbud*

eller forbud hjemles i politiloven §7?, Festskrift til Carl August Fleischer: dog Fred er
ej det Bedste.. 2006 s. 403-426. Hentet fra:

<https://lovdata.no/pro/#document/JUS/myhrer-tg-2006-02?searchResultContext=1293>